

Denne Antagelse er sikkert ikke holdbar. Aalegaarde ved de aabne Kyster og følgende ogsaa den blanke Aals Vandringer vare vel kendte, da Haandfæstningen af 1536 udkom; saaledes udstedte Frederik den Første under 14. Maj 1523 Livsbrev paa den lille Ø Thorø ved Assens og den derpaa værende Gaard med Mark, Skov o. s. v. og *Aalegaard* (Frederik den Førstes danske Registranter S. 4), hvorved der efter de lokale Forhold kun kan være tænkt paa Aalegaard paa den aabne Kyst. Der er altsaa ingen Grund til at fravige den gængse Opfattelse, at Haandfæstningen efter at den i Art. 7 og 8 har givet udtømmende Bestemmelser til Sikring af Adelen's Fiskeri i de ferske Vande, ved Art. 11 har villet sikre dens Ret til Kystfiskeriet ud for dens egen Grund, særlig ogsaa Fiskeriet med Aalegaarde.

Grunden til, at der ved Haandfæstningerne er givet Bestemmelser om Kystfiskeriet, er som bekendt den, at i Kraft af Retssætningen om, at Kongen ejer alt øde, eller som Jydske Lov 3—61 siger, at hvad ingen Mand ejer, det ejer Kongen, var det fra ældgammel Tid erkendt, at Kongen var Herre over Fiskeriet ved Landets Kyster og i Sundene mellem Landsdelene, saaledes at han paa disse Steder ikke blot kunde betinge Adgangen til at fiske af Erlæggelsen af en Afgift, men ogsaa forbyde hvem han vilde at fiske, give enkelte Personer Eneret til mod eller uden Afgift at fiske paa visse Steder o. s. v. Denne Kongens Raadighed søgte man at indskrænke gennem Haandfæstningen, — før Reformationen, da Gejstligheden stod som herskende Stand ved Siden af Adelen, til Fordel for begge disse Stænder, men dog ogsaa til Fordel for den menige Mand, for saa vidt det i Kristian den andens Haandfæstning af 22. Juli 1513, Art. 66 og Frederik den Førstes af 3. August 1523, Art. 69, findes bestemt, at Kongen hverken maa hindre dem, der bo ved Stranden, i at fiske i den eller forhøje Afgifterne for dem, — efter Reformationen alene til Fordel for Adelen, idet Bestemmelserne til Gunst for Gejstligheden og „dem, der bo ved Stranden“, udelodes. Bestemmelsen i Haandfæstningen af 1536, Art. 11, blev saaledes givet udelukkende til Gunst for Adelen ogsaa for saa vidt Aalegaardsretten angaar. Dens Forskrifter derom gentages i de følgende Kongers Haandfæstninger og gik ved den københavnske Reces af 1547, Art. 20, og den koldingske Reces af 1558, Art. 31, over i den almindelige Lovgivning.

Med den af Haandfæstningerne følgende Begrænsning beholdt Kongerne iøvrigt den oven for nævnte Raadighed over Fiskeriet og udøvede den i Reglen saaledes, at det tillodes enhver at fiske mod Erlæggelse af visse Afgifter („Sandtold“, „Aaresild“), men undertiden ogsaa saaledes, at han overdrog den til en eller anden som en udelukkende Fiskerirettighed. Et Par Tilfælde af denne Art, som gaa tilbage til Tiden før Danske Lov, og som vedrøre Aalefiskeriet og endnu ere af praktisk Betydning, skulle her omtales.

Ved aabent Brev af 12. Juni 1575 og 14. Februar 1580, fik Hollænderne i St. Magleby paa Amager Eneret til Aalefiskeriet under Amager og Sjællands Land mod en aarlig Afgift (jfr. Corp. Const. Dan., II. S. 697). Disse Bevillinger ere stadfæstede ved senere Tronskifter, senest ved Konf. af 24. Februar 1865 med visse Begrænsninger, i Henhold til hvilke Indenrigsministeriet ved Skrivelse af 25. Juli 1891 har fastsat Retten til at gælde for Strækningen fra Koklapperne i Kalvebodstrand sønden om Amager til ud for Skellet mellem St. Magleby's og Dragørs Jorder. Retten, som herefter tilkommer St. Magleby, gaar videre end til en Aalegaardsret, idet den omfatter Aalefiskeriet i det hele paa disse Steder, og en Højesteretsdom af 15. Januar 1896 (Ugeskr. f. Retsv. for 1896 S. 319, jfr. 1894 S. 1328) har statueret, at Aalefiskeri, der af andre dreves paa den nævnte Strækning, ca. 3000 Alen fra Land, derfor var ulovligt.

En lignende Ret til Aalefiskeri, ikke blot Aalegaardsfiskeri, blev tilstaaet Magistraten i Fredericia ved Byens Privilegier af 9. November 1661 § 9 og 11. Marts 1682 § 15 og maa antages ved kgl. Resol. af 27. Marts 1851 at være gaaet over til Kommunen. Ved Højesteretsdom af 2. April 1849 (i Schlegels Samling af Højesteretsdomme I. S. 233) toges den Paastand til Følge, at det ikke var tilladt at udsætte Sildebundgarn ud for Stadens Grund i en kortere Afstand fra de udsatte Aaleruser end 500 Favn.

Ved aabent Brev af 7. September 1564 (i Kancelliets Brevbøger 1561—65 S. 502) og 18. Maj 1596 (i Corp. Const. Dan. III. S. 8) har der været tillagt Middelfart By en udstrakt Ret ikke blot til Marsvinsjagt og Aalefiskeri, men, som det synes, ogsaa til andet Fiskeri i Middelfart Sund ud for Kronens Grunde; efter det sidstnævnte Brev dog med Forbehold for Kongen blandt andet af „de Aalegaarde, som